

"העיר הזאת"

תיאטרון האינקובטור: מחזמר ראפ בלשי
כתיבה ולחנים: עמית אולמן, עומר הברון ועומר
מור; בימוי: עמית אולמן; עיבוד מוסיקלי: עומר מור;
משתתפים יוצרים: דורית ליליין, רוני רוקט, ולהקת
ויקטור ג'קסון
בתיאטרון 'צוותא' תל אביב

מחזה שני בסגנון ראפ וספוקן וורד, שאני צופה בו בהנאה
רבה לצד פליאה על הכוח הסוחף והיופי המוזר, הבלתי שגרת
עבורי, שיש לצורה התיאטרלית הזאת.
תארו לעצמכם שאתם יושבים מול רופא המשפחה שעליו
לבשר לכם את בשורת הקץ - מחלת סרטן בשלבים מואצים
- והוא מתחיל לדקלם ולשיר את הבשורה בראפ קצבי מודגש,
בסגנון ה'מילה המושרת' (תרגום שלי לספוקן וורד); או שאתם
מקבלים הודעה על מותו בתאונה של מישהו יקר או על איזה
אסון אחר בקול קצוב ורתמי, בחרוזים פה ושם, ולכסוף אנה
מצמררת. תארו לכם ישיבת ממשלה, שבה ראש הממשלה שר
ואומר את דבריו על הסכם הגרעין או החלטת אחרת; אין ספק שזה
מצחיק מאוד ברגע הראשון אבל מעורר הזדהות וניכור עד דחייה.
בקיצור - שערוריה.

הדיקטטורה של הצורה - במקרה שלפנינו המקצב המדוקלם הראפי,
ולפעמים היפהפיו וג'אז - היא מאוד נוכחת וכובשת, כוחנית וסוחפת,
אבל בעיקר מבודת; היא מעבירה את הדיבור והמילים דרך מעבר
מזון מילולי, ומקדיחה את המילים ואת משמעותן בדרך של הדגשת
המילים אופן הגייתן השירית, החזרות הרבות ועוד. התוצאה היא
מרקם ייחודי של מרחב זמן חלל דחוס ומהיר, חדש מרענן מאוד
ומבודד. כאמור יש בזה משהו משחרר מפני רצינות מכבידה, אווירת
'הבל הבלים' ברוח האמרה הנודעת של קהלת החכם.
ומתחת לכל זה מבעבעת מחאה חברתית אנושית, מחאה מעמדית
על זילות החיים, אפסיות האדם, השחיתות הממסדית וניולות
הערכים. מבחינה זו אני מוצאת שהמחזה הוא מעין נכד או ניין
לפואטיקה של ברטולד ברכט, ו"העיר הזאת", עיר ישראלית
בהחלט, רומזת ל"מהגוני" הברכטיאנית, ובצורה מרשימה.

מקורות 'הספוקן וורד' מרחיקים לשירה האפרו-אמריקאית
בהארלם, למסורות של טקסים אפריקאיים, ריקודים ושירי נשמה
של אמנים שחורים, דרך אמנים אמריקאים, משוררים ומוסיקאים
נושאי מחאה, שהשתמשו בסוגה זו. שמו של מרטיין לותר קינג
מוזכר כמי שהשפיע על אמנות הנאום והדיבור בטכניקה של
ספוקן וורד. בצרפת מציינים את ליאו פאררא וסרג' גינזבורג. זה
ממש בקיצור רב.

חשוב לציין כי להקת השחקנים כאן מצטיינת בוירטואוזיות רבה
בכל תחומי הביצוע הדרמטי - משחק, שירה, דיבור, תנועה, ריקוד,
חוש קצב, ועבודת צוות מעולה.
העלילה מתרחשת כאמור ב"עיר הזאת" - עיר מושחתת ומנוונת,
ומתפרשת על פני כמה ימי חורף אפולוויים. במרכז המחזה רצח
כפול, והוא נפתח בהעלמותה של נערה כבת שש-עשרה, אחותה
של שרה בנט, שאינה מספרת לג'ו את כל האמת.

"הטרגדיה של מקבת", בתיאטרון האינקובטור

ב': בנקו בנקו/ עם הק' וה-ו' הולך תמיד בקו ישר

ג': בבנקו יש בן

ב': בנקו השמן בבנקו יש לו בן

ג': בנקו לא ימלוך, אולי הבן של בנקו כן/ כן בנקו לא ימלוך אבל
שושלת בנקו כן ועוד משהו שלכד את אוזני - דיאלוג מעניין
על גבריות ונשיות בין מקבת לליידי מקבת בעברית עכשווית
נפלאה ושירית -

ליידי: מילים כמו נמלים/ אוספות משמעויות/ כבודות פי כמה

ממשקל גופן/ בונות ממלכות - שכן רגע מתפרקות/ מתפוררות
בחולות, לא חלות/ לא מחוללות/ מה שוות מילים עזות אם הן לא
מעזות?

מקבת: לא מעזות? אני מעז לעשות כל מה שגבר מסוגל/

ליידי: גבר! /זאת מילה של גבר?/ מה זה בכלל מילה של גבר?/
מה יש בה ששונה ממילה של אשה? ובכלל אם חילקו את המילים
לזכר ונקבה מאוד ברור לאיזה מין שייכת ההבטחה, השבועה,
נאמנות, תקווה/ אז מה זה בדיוק מילה של גבר?/ פחה, רעה, שבר,
שקר?

גבר עומד במילה כל עוד אין בו את היצר/...

אבל אשה: נאמנות, יציבות, מציאות שאפתנות סובלנות, הכלה /
אפילו ה"מילה" עצמה היא ממין נקבה... ומי זה בכלל הכתיב את
העיקרון/

שאומר שבשפה יש מין חזק ומין חלש/ שמילה של גבר יש בה
ממש/

...זה עיוות של הלשון... צבא שלם צועד אחרי סמוך עלי אחי יהיה
בסדר/ מילה שלי זה מילה של גבר...

מקבת: הלוואי ואני הייתי אשה / יכולתי לחכות בבית ולחשוב על
משחקי לשון/ בזמן שהגברים מתעסקים באיזו מלחמה טיפשית
.../ ואם הביטוי "זה שלובש את המכנסיים" פירושו הדמות
הסמכותית/ הלוואי שכל הגברים בסקוטלנד ילכו עם חצאית/
הלוואי הייתי אשה...

"העיר הזאת", בתיאטרון האינקובטור

האינטימיות והתיאום ביניהם מושלמים, כמו תזמורת משוכחת, שמבצעת מוסיקה טובה בעברית קולחת אבל שירית ופיוטית, לעתים מחורזות ומפתיעה במקוריותה ובהומור שבה. אולם "צוותא" בתל אביב היה גרוש בצעירים נלהבים מאוד, ואני הצטרפתי אליהם במלוא ההערכה לכשרון הרב של השחקנים, הבימוי כמובן, והמוסיקה המלווה את ההצגה לאורכה. רצוני להרגים לסיים, בקטע מצחיק מאוד, את עיקרון ההגזמה והבריה ביחס לדמותו של הפרושע הנורא ששמו מנשה - דמות מסתורית שאינה מופיעה אבל מטילה חתיתה מרחוק.

*

מקהלה: מנשה

ג'ו: מספרים על מנשה שכשיצא לאוויר העולם הוא חתך את חבל הטבור בעצמו וכשהרופא ניסה לטפוח על גבו, מנשה תפס לו את היד, לקח שאכטה והתזו את ראשו.
ג'ק: בגיל שלוש מנשה גבה דמי פרוטקשן לראשונה בחייו, הגנת דולורס, אשה בשנות הארבעים לחייה, הציעה לו סוכרייה על מקל במקום וצבטה בלחייו, שברע לאחר מכן, ביתה עלה באש על יושביו
ג'ו: בגיל חמש הוא נשלח למוסד לעבריינים צעירים, שם איבד את בתוליו לברנש חבשי בשם מאבוטו כרשה. כשהוא מצא אותו עשרים שנה אחרי, הורה לכרות את איברו תוך שלוחשים על אוזנו...

מקהלה: מ נ ש ה

....אבל אל תראו אותו ככה/ הוריו התעללו בו/ הוא בכלל רצה להיות שוטר/ להיות מורה/ לחיות בנחת/ אל תראו אותו ככה/ רק תחשוב ש/ רק תזכור ש/ רק תדע ש/ הוא בעצם רוחש אהבה לבריות.
◆

*

פרולוג: [משרד החקירות של ג'ו וג'ק]

ג'ו: לילה, סערה, אחר-עשר בדצמבר/ נשארתי במשרד עד מאוחר כי אני גבר/ כוס שיכה, ביד סיגה, שלט "מזל טוב" על הדלת/ גם כן יומולדת.../ ואז היא, ספוגה בגשם, נכנסה לחדר/ מהרגע הראשון ידעתי שלא יצא מזה שום טוב/ היא היתה מלאך רטוב מהסוג המסוכן ביותר/ עיניים שהיו גורמות אפילו לי להתמסחר/ מטריות יצאו מהאופנה? שאלתי,

היא אמרה -

שרה: סליחה?

ג'ו: היא טפטפה על הרצפה שלי יפה ושותקת/ היתה מבוכה ועוד קיוויתי שהיא תבין את הבריוחה/ אם הייתי בן אדם הייתי מגיש לה מגבת/ על כל פנים אנחנו סגורים, את יכולה לבוא מחר...

שרה: אתה ג'ו?

ג'ו: מי שואל?

שרה: שרה בנט

ג'ו: שם מוכר

שרה: למדנו יחד בתיכון, אתה זוכר אותי?

ג'ו: לא, צר לי, אמרתי רק כדי להראות לה כמה לא אכפת לי אבל בעצם זכרתי

....

שרה: אחותי נעלמה סתם כך זה

ג'ו: פנית למטרה?

שרה: מה הטעם, כולם מושחתים

....

ג'ו: כן. הרבה אנשים נעלמים

....

שרה: אני צריכה אותך, ג'ו

ג'ו: עכשיו היא עמדה מאוד קרוב, יכולתי להריח את הרחוב כמו בושם משכר/

שרה: אומרים שאתה הטוב ביותר

ג'ו: גברת בנט

שרה: קרא לי שרה

ג'ו: ידעתי שהיא משקרת, כולם יודעים שאני חרא

מקהלה: קר בעיר/ חתולי הרחוב ישנים/ פנסי רחוב שבורים/

הופכים להיות בתי קברות ליתושים/ שקט/ סופה/

ציור של איש בג'יר על כביש/ ובתוכו גופה

*

הדיבור הכפול (ג'ו מספר על עצמו ועל שרה), הדיבור המשלב ישירות ודיבור צדדי לקהל בהמשך ההצגה, המקהלה, כל אלה הם טכניקות ידועות ממסורת התיאטרון הקלאסי, דרך התיאטרון השקספירי, הקומדיות של מולייר והקומדיה דל'ארטה.

הממד האפי הסיפורי יוצר עומק, שינוי זוויות ונקודות מבט והטלת צל - זו העצמת מתח של ניכור ומרחק בין הדמויות לבין עצמן לבין הקהל הצופה.

העלילה מסתבכת בדמויות נוספות, עוברת לפינות אפלות ברחבי העיר, למופע של שרה בנט כזמרת ברים מפתה. בהמשך, טלפון מסתורי מעלה חשד פלילי נגד הבלש ג'ו עצמו. אמנע מספוילר ולא אחשוף את המשך הסיפור וסופו המפתיע - כל אלו הם מצע, פלטפורמה לשחקנים ולמוסיקאים להראות ולגלם את כישוריהם המופלאים כאמור. חברי להקת "ויקטור ג'קסון" הם חברים מאז לימודיהם בתיכון, מסתבה ואכן